

“Davacı adına vekili AV. tarafından, ... İli, ... İlçesi, ... Ortaokulu'nda rehber öğretmen olarak görev yapmakta olan davacının, bir ortaokulun öğrencisi ile ilgili olarak danışmanlık tedbiri uygulamak üzere görevlendirildiği halde 25.02.2022 tarihli dilekçesiyle, kendisine verilen danışmanlık tedbiri uygulama görevine, ücret ödenmemesi nedeniyle itiraz ederek reddettiğinden bahisle 657 sayılı Kanun'un 125/B-j maddesi uyarınca kınama cezası verilmesi gerekmekte iken 125/E-(I) düzenlemesi uyarınca bir derece hafif ceza uygulanarak "uyarma" cezasıyla tecziyesine ilişkin'nın 03.05.2023 tarih, E-...75437586 sayılı işlemiyle bu işleme vaki itirazın reddine ilişkin'nın 31.05.2023 tarih, 2023/58 sayılı işleminin iptali istemiyle ve'ne karşı açılan davada işin gereği görüldü:

2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Anayasaya Aykırılığın Diğer Mahkemelerde İleri Sürülmesi" başlıklı 152. maddesinin birinci fıkrasında: "Bir davaya bakmakta olan mahkeme, uygulanacak bir kanun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin hükümlerini Anayasaya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa, Anayasa Mahkemesinin bu konuda vereceği karara kadar davayı geri bırakır." hükmü yer almaktadır.

03/04/2011 tarih ve 27894 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un "Anayasaya aykırılığın mahkemelerce ileri sürülmesi" başlıklı 40. maddesinde, "Bir davaya bakmakta olan mahkeme, bu davada uygulanacak bir kanun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin hükümlerini Anayasaya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa;

a) İptali istenen kuralların Anayasanın hangi maddelerine aykırı olduklarını açıklayan gerekçeli başvuru kararının aslını,

b) Başvuru kararına ilişkin tutanağın onaylı örneğini,

c) Dava dilekçesi, iddianame veya davayı açan belgeler ile dosyanın ilgili bölümlerinin onaylı örneklerini,

dizi listesine bağlayarak Anayasa Mahkemesine gönderir.

Taraflarca ileri sürülen Anayasaya aykırılık iddiası davaya bakan mahkemece ciddi görülmezse bu konudaki talep, gerekçeleri de gösterilmek suretiyle reddedilir. Bu husus esas hükümle birlikte temyiz konusu yapılabilir.

Genel Sekreterlik gelen evrakı kaleme havale eder ve keyfiyeti başvuran mahkemeye bir yazı ile bildirir.

Evrakın kayda girişinden itibaren on gün içinde başvurunun yöntemine uygun olup olmadığı incelenir. Açık bir şekilde dayanaktan yoksun veya yöntemine uygun olmayan itiraz başvuruları, Mahkeme tarafından esas incelemeye geçilmeksizin gerekçeleriyle reddedilir.

Anayasa Mahkemesi, işin kendisine noksansız olarak gelişinden başlamak üzere beş ay içinde kararını verir ve açıklar. Bu süre içinde karar verilmezse ilgili mahkeme davayı yürürlükteki hükümlere göre sonuçlandırır. Ancak, Anayasa Mahkemesinin kararı, esas

hakkındaki karar kesinleşinceye kadar gelirse mahkeme buna uymak zorundadır." hükmü yer almaktadır.

İlgili Anayasal Düzenlemeler

Anayasanın kamu görevlileri ile ilgili "Görev ve sorumlulukları, disiplin kovuşturulmasında güvence" başlıklı 129. maddesinde "Memurlar ve diğer kamu görevlileri Anayasa ve kanunlara sadık kalarak faaliyette bulunmakla yükümlüdürler..." kuralı, "Kanunsuz emir" başlığını taşıyan 137. maddesinde; "Kamu hizmetlerinde herhangi bir sıfat ve suretle çalışmakta olan kimse, üstünden aldığı emri, yönetmelik, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi, kanun veya Anayasa hükümlerine aykırı görürse, yerine getirmez ve bu aykırılığı o emri verene bildirir. Ancak, üstü emrinde ısrar eder ve bu emrini yazı ile yenilerse, emir yerine getirilir; bu halde, emri yerine getiren sorumlu olmaz.

Konusu suç teşkil eden emir, hiçbir suretle yerine getirilmez; yerine getiren kimse sorumluluktan kurtulamaz.

Askeri hizmetlerin görülmesi ve acele hallerde kamu düzeni ve kamu güvenliğinin korunması için kanunla gösterilen istisnalar saklıdır." kuralı yer almaktadır.

Bu Davada Uygulanacak Kural

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 125/B maddesinin "Kınama cezasını gerektiren fiil ve haller şunlardır:" başlığı altındaki (j) bendinde yer alan "Verilen emirlere itiraz etmek," düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı olduğu düşünülmektedir.

Anayasa'ya Aykırılığın Değerlendirilmesi

Anayasa'nın 129. maddesinin birinci fıkrasında memurlar ve diğer kamu görevlilerinin Anayasa ve kanunlara sadık kalarak faaliyette bulunma yükümlülükleri düzenlenmiştir. Diğer yandan Anayasa'nın 137. maddesi ile de üstünden aldığı emri, yönetmelik, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi, kanun veya Anayasa hükümlerine aykırı görürse, yerine getirmeme sorumluluğunu da memura yüklenmiştir. Bu düzenleme kamu hizmetinin etkin ve sağlıklı bir biçimde, hukuk kurallarına uygun olarak yürütülmesi amacına yöneliktir. Dolayısıyla kamu görevlilerine, verilen emirlere uyma yükümlülüğü getiren kuralların, memurlara hangi koşullarda ve hangi sınırlar içinde emre uyma mecburiyeti getirdiğini yeterince açık olarak göstermesi ve olası kötüye kullanımlara karşı yeterli güvenceleri sağlaması gerekir. Kuralda memura verilen emirlere ilişkin somut sınırların belirlendiği herhangi bir düzenleme yapılmamış, her türlü emre itiraz durumu disiplinsizlik olarak değerlendirilebilecek şekilde düzenleme yapılmıştır.

Bu kapsamda, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 125/B maddesinin "Kınama cezasını gerektiren fiil ve haller şunlardır:" başlığı altındaki (j) bendinde yer alan "Verilen emirlere itiraz etmek" hükmü, Anayasanın 129. ve 137. maddelerine aykırılık teşkil etmektedir.

Açıklanan nedenlerle;

1)- 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 125/B maddesinin "Kınama cezasını gerektiren fiil ve haller şunlardır:" başlığı altındaki (j) bendinde yer alan "Verilen emirlere itiraz etmek" hükmünün, Anayasanın 129. ve 137. maddelerine aykırı olduğu kanısına ulaşılması

Esas Sayısı : 2025/56
Karar Sayısı : 2025/124

nedeniyle Anayasa'nın 152. maddesi uyarınca söz konusu hükmün iptali istemiyle itiraz yoluyla Anayasa Mahkemesi'ne başvurulmasına,

2)- Dosyada bulunan konuyla ilgili belgelerin ve başvuru kararına ilişkin karar tutanağının onaylı birer örneğinin Anayasa Mahkemesi Başkanlığı'na gönderilmesine,

3)- Uyuşmazlığın çözümünün Anayasa Mahkemesi kararına kadar beş ay süreyle geri bırakılmasına, 29/01/2025 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.”